

2020-02-05

Dnr 2020:39

RAPPORT FRÅN UTREDNINGSTJÄNSTEN

KOSTNADER FÖR EXTRATJÄNSTER

- *Hur många extratjänster har tillsatts per år sedan de infördes nationellt 2015?*
- *Hur har utfallet sett ut generellt per år? Hur många går vidare till en annan åtgärd? Hur många går vidare till ett subventionerat respektive osubventionerat jobb? Hur många går vidare till arbetslöshet? Hur många går vidare till ekonomiskt bistånd?*
- *Vad är kostnaden per extratjänst i Gävle kommun för respektive år sedan införandet? Vilken är kostnaden per tillsatt reguljärt arbete?*
- *Vad är den totala kostnaden för extratjänster i Gävle kommun per år sedan införandet?*
- *Vad är kostnaden per extratjänst i riket för respektive år sedan införandet?*
- *Vad är den totala kostnaden för extratjänster nationellt per år sedan införandet?*

Inledning

Rapporten inleds med en beskrivning av förändringar av regelverket kring extratjänster. Därefter presenteras utvecklingen av antalet extratjänster följt av en redogörelse för totala kostnader och genomsnittliga kostnader för extratjänster i riket och Gävle kommun. Slutligen presenteras statistik över vad deltagarna befinner sig i för aktivitet 90 dagar efter avslutad extratjänst.

På grund av Arbetsförmedlingens redovisning är andelen personer som uppbär ekonomiskt bistånd efter avslutad aktivitet inte inkluderad i rapporten.¹ Ingen redogörelse görs heller avseende kostnader per skapat arbete. Detta beror bland annat på osäkerheter gällande sysselsättningseffekten på längre sikt, på omfattningen av undanträngning av andra sysselsatta, på alternativkostnaden för individen som deltar i extratjänst och på att insatsen använts som en del i en

---

¹ Detta sammanhänger sannolikt med att ekonomiskt bistånd inte är en aktivitet utan en ersättning. Den är tänkt att vara ett komplement till samhällets generella system och ge hjälp när de generella systemen är otillräckliga eller när ersättning inte kan beviljas. Ekonomiskt bistånd kan således ges i kombination med lön, aktivitetsstöd etc.

kedja av insatser för målgruppen vilket gör det svårt att isolera effekten av extratjänsterna.

Moderna beredskapsjobb, som är en form av extratjänst, är inte inkluderade i redogörelsen och inte heller kostnader för det statsbidrag som infördes för att förbättra möjligheterna att anställa personer i extratjänst.

Sammanfattningsvis ökade antalet extratjänster kraftigt under 2017 och 2018 för att åter minska under 2019. På riksnivå ökade de totala kostnaderna fram till 2018 för att därefter befinna sig på samma nivå under 2019. Kostnaden per extratjänst ökade dock under hela perioden. I Gävle kommun ökade de totala kostnaderna mellan 2017 och 2018 och föll tillbaka 2019. Kostnaden per extratjänst ökade för varje år 2017–2019.

I såväl riket som Gävle kommun var det under de redovisade perioderna vanligast att deltagarna 90 dagar efter avslutad extratjänst befann sig i program med aktivitetsstöd, följt av annat arbete med stöd. Andelen som befann sig i arbete utan stöd var under perioden i genomsnitt 6 procent på riksnivå och 5 procent för Gävle kommun.

Det ska i sammanhanget poängteras att andelen som går till annat arbete med stöd är högre vad gäller extratjänsterna än för vissa andra subventionerade anställningar vilket sammanhänger med att olika stöd har olika målgrupper. Extratjänsterna har en målgrupp som står långt ifrån arbetsmarknaden och därmed kan ha svårt att få ett osubventionerat arbete direkt efter avslutad anställning med stöd än vad som är fallet för t.ex. nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställning.²

Förändringar av regelverket kring extratjänster

Extratjänster är en subventionerad anställning för anställning i välfärdssektorn och ideell sektor riktad mot personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Ersättning ges till arbetsgivaren med 100 procent av lönekostnaden upp till två år för en lön upp till 20 000 kronor per månad. Utöver detta får arbetsgivaren handledarstöd.

Insatsen infördes under 2015 med det uttalade syftet att ersätta jobb- och utvecklingsgarantins sista fas, den så kallade sysselsättningsfasen.³ Efter införandet har extratjänsterna utvidgats i flera omgångar:

- I december 2016 vidgades målgruppen till att även inkludera nyanlända.
- Från och med 1 juli 2017 vidgades de verksamheter som kunde komma ifråga om extratjänst till att förutom välfärdssektorn även inkludera delar av ideell sektor.⁴ Dessutom gjorde Arbetsförmedlingen våren 2017 en ny tolkning av möjliga arbetsuppgifter för extratjänster, vilken innebar att extratjänster blev möjliga inom fler verksamheter och för fler arbetsuppgifter.

---

² Arbetsförmedlingen (2019a).

³ Arbetsförmedlingen (2018).

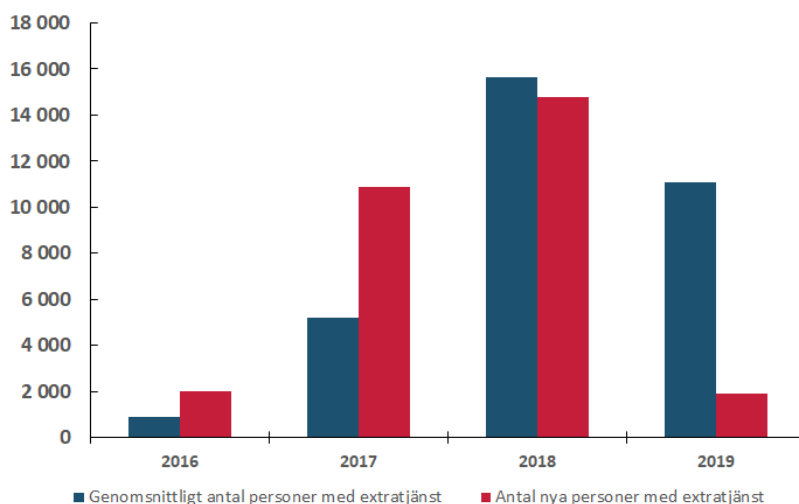
⁴ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/05/extratjansterna-utvidgas/>.

- Under hösten 2017 höjdes taket under vilket lönen subventioneras till 20 000 kronor.⁵
- 2018 avsatte regeringen 500 miljoner kronor i statsbidrag till kommuner och landsting för att ytterligare förbättra möjligheterna att anställa personer i extratjänst. Ersättningen berodde på hur många personer kommunerna och landstingen anställde med extratjänst.⁶

Utvecklingen av antalet extratjänster

Som diagram 1 visar ökade antalet extratjänster under framför allt 2017 och 2018. En förklaring är de förändringar av regelverket som gjorde att nyanlända i slutet av 2016 tillkom som målgrupp.⁷ Ytterligare förklaringar som lyfts fram av Arbetsförmedlingen är en ökad samverkan och fler överenskommelser mellan myndigheten och offentlig sektor och kommuner samt regeringens statsbidrag till kommuner och landsting som syftade till att ytterligare förbättra möjligheterna att anställa personer i extratjänst.⁸ Under samma period minskade antalet personer med andra lönesubventioner som nystartsjobb och särskilt anställningsstöd. På grund av budgetnedskärningar inom Arbetsförmedlingen sjönk anvisningarna till extratjänst kraftigt under 2019 och i slutet på 2019 var antalet personer med en extratjänst drygt 3 000.⁹

Diagram 1: Utvecklingen av antalet extratjänster 2016–2019

Källa: Arbetsförmedlingen (2019b), Arbetsförmedlingen (2020a)

Kostnader

I tabell 1 och 2 nedan redovisas de totala kostnaderna för extratjänster i riket och Gävle kommun samt en uppskattning av de totala genomsnittliga kostnaderna per extratjänst 2016–2019. Den genomsnittliga kostnaden per extratjänst är

⁵ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/09/hojt-takbelopp-for-subventionerade-anstallningar/>.

⁶ Prop. 2017/18:1.

⁷ IFAU (2019).

⁸ Arbetsförmedlingen (2018).

⁹ IFAU (2019).

framtagen genom att genomsnittlig månadskostnad multiplicerats med genomsnittligt antal månader med extratjänst.

På riksnivå ökade de totala kostnaderna kontinuerligt under den redovisade perioden, från 156 miljoner 2016 till 4,2 miljarder 2019. Under perioden ökade även de genomsnittliga kostnaderna per extratjänst, vilket både berodde på att extratjänsterna ökade i längd och på ökade genomsnittliga kostnader per månad.

Tabell 1: Kostnader för extratjänster, 2016–2019, riket

	2016	2017	2018	2019
Totala kostnader, mkr	156	1 162	4 209	4 208
Genomsnittlig månadskostnad, kr	14 800	18 600	22 500	31 600
Genomsnittlig längd, månader	4,0	6,8	11,0	15,3
Genomsnittlig kostnad per extratjänst, kr	59 700	126 700	247 100	482 700

Källa: Arbetsförmedlingen (2019b); Arbetsförmedlingen (2020a); Arbetsförmedlingen (2020b); egna beräkningar

För extratjänster i Gävle kommun ökade kostnaderna från 16 till 110 mkr mellan 2017 och 2018 för att därefter minska till 75 mkr 2019. Avseende de genomsnittliga kostnaderna per extratjänst ökade de under hela perioden. Att totalkostnaderna minskade mellan 2018 och 2019 samtidigt som de genomsnittliga kostnaderna ökade sammanhänger med att antalet personer med extratjänst var lägre under 2019 än under 2018.

Tabell 2: Kostnader för extratjänster, 2017–2019, Gävle kommun

	2017	2018	2019
Totala kostnader, mkr^a	16	110	75
Genomsnittlig månadskostnad, kr	18 600	22 500	31 600
Genomsnittlig längd, månader	9,2	9,7	15,1
Genomsnittlig kostnad per extratjänst, kr	171 300	217 800	477 100

a) Uppskattning som bygger på andelen månader med extratjänst i Gävle i förhållande till riket.

Källa: Arbetsförmedlingen (2019b); Arbetsförmedlingen (2020a); Arbetsförmedlingen (2020b); egna beräkningar

Uppföljning 90 dagar efter avslutad extratjänst

I tabell 3 visas en uppföljande statistik avseende riket över vad personer som har haft extratjänst befinner sig 90 dagar efter att tjänsten avslutats.¹⁰ Sammantaget var det under de redovisade åren vanligast att personer 90 dagar efter avslutad extratjänst befann sig i program med aktivitetsstöd följt av annat arbete med stöd. Nivåerna är relativt stabila över tid. Andelen som gick till arbete utan stöd var under perioden i genomsnitt 6 procent. Det ska i sammanhanget poängteras att andelen som går till annat arbete med stöd är högre vad gäller extratjänsterna än för vissa andra subventionerade anställningar vilket sammanhänger med att olika stöd har olika målgrupper. Extratjänsterna har en målgrupp som står långt ifrån arbetsmarknaden och därmed kan ha svårt att få ett osubventionerat arbete direkt

¹⁰ 90 dagar efter avslutad tjänst är Arbetsförmedlingens vanligen använda uppföljningsperiod.

efter avslutad anställning med stöd än vad som är fallet för t.ex. nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställning.¹¹

Tabell 3: Uppföljning 90 dagar efter avslutad extratjänst, 2016–2019, riket, andel av samtliga

	2016	2017	2018	2019	2016–2019
Arbete utan stöd	6	6	7	5	6
Arbete med stöd ^a	25	30	25	27	26
Studier	3	2	3	4	3
Program med aktivitetsstöd	50	42	45	52	49
Öppet arbetslösa	5	8	8	5	6
Övriga	11	13	12	8	9
Antal totalt	200	1 400	6 600	15 000	23 100

a) nystartsjobb, introduktionsjobb, moderna beredskapsjobb, lönebidrag och offentligt skyddad anställning
Källa: Arbetsförmedlingen (2020b)

I tabell 4 visas motsvarande statistik för Gävle kommun. I genomsnitt var det omkring två tredjedelar som 90 dagar efter avslutad extratjänst var program med aktivitetsstöd medan 16 procent var i arbete med stöd. Andelen i arbete utan stöd uppgick till 5 procent.

Tabell 4: Uppföljning 90 dagar efter avslutad extratjänst, 2017–2019, Gävle kommun, andel av samtliga

	2017	2018	2019	2017–2019
Arbete utan stöd	10	9	4	5
Arbete med stöd ^a	30	20	14	16
Studier	0	1	3	3
Program med aktivitetsstöd	50	53	70	66
Öppet arbetslösa	0	5	1	2
Övriga	10	12	7	8
Antal totalt	30	100	400	500

a) nystartsjobb, introduktionsjobb, moderna beredskapsjobb, lönebidrag och offentligt skyddad anställning
Källa: Arbetsförmedlingen (2020b)

Källförteckning

Arbetsförmedlingen (2019a), *Arbetsförmedlingens årsredovisning 2018*
 Arbetsförmedlingen (2019b), *Prognos för utbetalningar 2019–2022*, 2019-10-25
 Arbetsförmedlingen (2020a), *Analysavdelningen*, e-post 2020-01-30
 Arbetsförmedlingen (2020b), *Analysavdelningen*, e-post 2020-02-06
 Arbetsförmedlingen (2018), *Extratjänster – en översikt*
 IFAU (2018), *Subventionerade Anställningar - Avvägningar och empirisk evidens*, Rapport, 2018:14
 IFAU (2019), *Vilka tar del av nystartsjobb och andra subventionerade anställningar?* Rapport, 2019:24
 Regeringskansliet (2017), *Budgetpropositionen för 2018*, Prop. 2017/18:1.

¹¹ Arbetsförmedlingen (2019a).